

Kurzemieki Saldū diskutē par lietusūdeņu un notekūdeņu atkārtotu izmantošanu

Ceturtdien, š. g. 10. oktobrī, Saldū, Kapelleru namā, notika Kurzemes plānošanas reģiona projekta “WaterMan” ietvaros organizēta saruna par lietusūdeņu un notekūdeņu atkārtotu izmantošanu, kurā piedalījās vairāk nekā 50 dalībnieku, kuru starpā bija Kurzemes pašvaldību speciālisti, uzņēmumi un iedzīvotāji. Tika diskutēts gan par ūdens atkārtotas izmantošanas iespējām, gan izaicinājumiem praktiskā un politiskā līmenī.

Aija Neilande, Kurzemes plānošanas reģiona projekta “WaterMan” vadītāja, atklāšanas uzrunā uzsvēra: “Klimata pārmaiņu ietekmē arvien biežāk piedzīvojam krasas laikapstākļu svārstības – intensīvas lietusgāzes, plūdus un ilgstošus sausuma periodus. Kamēr dienvidu valstīs, piemēram, Spānijā, ūdens atkārtota izmantošana jau ir neatņemama prakse, Latvijā vēl tikai sākam apzināties, cik nozīmīga ir ilgtspējīga ūdens apsaimniekošana. Ieviešot lietusūdeņu un attīrītu notekūdeņu atkārtotas izmantošanas risinājumus, mums ir iespēja taupīt dzeramo ūdeni, kas var kļūt par ierobežotu resursu arī pie mums. Šāda pielāgošanās klimata pārmaiņām palīdz arī uzlabot sabiedrības drošību, jo esam gatavāki ekstrēmām situācijām.”

Par lietusūdeņu atkārtotas izmantošanas nepieciešamību un potenciālajiem risinājumiem kurzemiekus iepazīstināja **ilgtspējīgas lietus ūdens apsaimniekošanas eksperts Jurijs Kondratenko**: “Lietusūdens aprites cikls pilsētvidē nenotiek tāpat kā dabā – pilsētās ir daudz lielāka ūdens notece, kā rezultātā ūdens ne tikai nenonāk pie augiem un neiesūcas zemē – nepapildina pazemes ūdensresursus, bet arī tiek piesārņots ar dažādām vielām. Pēdējo 30 gadu laikā visā pasaulē, tai skaitā Latvijā, veiktā pētniecība norāda uz to, ka šos ūdeņus vislabāk uzkrāj un attīra tieši bioloģiskie risinājumi – lietusdārzi jeb īpašs apstādījumu veids ar ūdeni mīlošiem un tai pat laikā sausumu pārciest spējīgiem augiem, dīķi, pārdomātas koku stādīšanas sistēmas un daudzi citi risinājumi. Tie ne tikai palīdz ūdens atkārtotai izmantošanai, bet arī uzlabo cilvēku dzīves vidi.”

Savukārt par notekūdeņu izmantošanas iespējām un izaicinājumiem kurzemiekus informēja Latvijas Universitātes Vides tehnoloģiju laboratorijas vadītājs asoc. prof. Oskars Purmalis: “Viens no nozīmīgākajiem potenciālajiem ieguvumiem notekūdeņu atkārtotai izmantošanai ir iespēja izmantot šo kā ūdens resursu nozarēs, kas ir ne tikai atkarīgas no ūdens pieejamības, bet arī patērē to lielā apjomā. Sagatavojot attīrītos notekūdeņus, tos ir iespējams izmantot lauksaimniecības vajadzībām,

turklāt tādējādi samazinās arī mēslojuma nepieciešamība, jo tiek atgūtas notekūdeņos esošās barības vielas (slāpekļa un fosfora savienojumi). Neskatoties uz potenciālajām izmantošanas iespējām un pieredzi pasaulē, Latvijā trūkst regulējuma, kas ļautu notekūdeņus izmantot lauksaimniecībā. Vienlaikus ar “WaterMan” projektu izveidotā notekūdeņu izmantošanas projekta “ReNutriWater” rezultāti liecina, ka ir iespējams audzēt augus atbilstoši sagatavotos notekūdeņos, neradot riskus videi un cilvēku veselībai, turklāt veicinot efektīvu ūdens resursu apsaimniekošanu. No otras puses – jāņem vērā, ka neatbilstošas darbības var radīt ūdens piesārņojumu arī tādos ūdens avotos, ko lietojam ikdienā, piemēram, akās, strautos un citās ūdenstilpēs. Tāpēc viens no projekta būtiskākajiem uzdevumiem ir izveidot vadlīnijas un rīkus, kas palīdz valsts iestādēm, attīrīšanas iekārtu pārvaldītājiem izstrādāt atbilstošus rīcības plānus notekūdeņu atgūšanai un to atkārtotai izmantošanai, uzlabojot kopējo ūdens resursu kvalitāti valstī.”

Pasākuma norises vietā, Saldus novada pašvaldībā, lietusūdeņu un notekūdeņu apsaimniekošana ir īpaši aktuāla plūdu risku samazināšanas kontekstā. **SIA “Saldus komunālserviss” ūdenssaimniecības nozares vadītājs Jānis Blūms** iepazīstināja pasākuma dalībniekus ar “WaterMan” pilotprojektu, kura mērķis ir Oskara Kalpaka laukumā, Saldū, izveidot ar lietusūdeni darbināmu strūklaku: “Izvērtējot situāciju kompleksi – gan rēķinoties ar plūdu riskiem un iespējām tos mazināt, gan domājot par pilsētas vides labiekārtošanu, kā arī iespējām samazināt dzeramā ūdens patēriņu tehniskām vajadzībām, – radījām plānu izveidot Oskara Kalpaka laukumā strūklaku, kas darbosies ar savākto un uzkrāto lietusūdeni. Turpinām īstenot un saskatīt jaunas iespējas, kā lietusūdeni izmantot Saldus pašvaldības teritorijā.

Kuldīgas novada pašvaldības pārstāve, **P/I “Kuldīgas Attīstības Aģentūra” vadītājas vietniece, Gita Rubežniece-Zute** vērsa uzmanību uz birokrātiskajiem izaicinājumiem, ar ko pašvaldības saskaras, plānojot ieviest lietusūdeņu un notekūdeņu atkārtotas izmantošanas risinājumus: “No ekspertiem pamatoti izskan viedoklis, ka lietusūdeņu un notekūdeņu atkārtotas izmantošanas risinājumus var ieviest jebkur. Tomēr, plānojot risinājumu ieviešanu Skrundas pilsētas teritorijā, mēs bijām spiesti saskarties ar to, ka no juridiskās puses ir daudz ierobežojumu. Ir pārāk liela institucionālā sadrumstalotība, un ir grūti nonākt pie vienota kopsaucēja. Lai efektīvi ieviestu lietusūdeņu un notekūdeņu atkārtotas izmantošanas risinājumus, būtu nepieciešams šos projektus definēt kā tautsaimnieciskas nozīmes infrastruktūru un veikt atbilstošus grozījumus normatīvajos aktos, piemēram, Civillikumā un Meliorācijas likumā. Ja būtu šāda veida politiskais atbalsts, pašvaldībām un citiem projektu ieviesējiem būtu daudz vieglāk īstenot vērtīgus risinājumus, citādi sanāk, ka pielāgojamies normatīvajiem aktiem, nevis klimata pārmaiņām.”

Pieredzē dalījās arī **“Talsu ūdens” vides pārvaldības speciāliste Nadīne Freimane**: “Talsos ir vairāki vēsturiskie aspekti, kas apgrūtina projektu ieviešanu gan birokrātiski, gan praktiski. Turklāt iedzīvotāji biežāk koncentrējas uz ikdienas problēmu risināšanu, bet lietusūdeņu un notekūdeņu atkārtota izmantošana ir ieguldījums nākotnē. Par to ir svarīgi runāt, skaidrot un izglītēt gan sabiedrību, gan lēmumu pieņēmējus un praktiskos projektu ieviesējus.”

“Priecājos, ka pašvaldība un viss Kurzemes reģions domā par attīstību un zaļām izvēlēm. Visinteresantāk, protams, bija klausīties par to, kā Saldū tiek mazināts plūdu risks. Ļoti ceru, ka pašvaldībai būs iespējams īstenot arī ideju par strūklaku, kas darbojas ar lietusūdeni. Savukārt pati guvu iedvesmu lietusūdeni atkārtoti izmantot savā dārzā – gribētu izveidot lietusdārzu un vākt lietusūdeni, kas notek no saimniecības ēkas jumta, lai ar to laistītu augus,” iespaidos dalījās **Saldus iedzīvotāja un pasākuma apmeklētāja Ināra Kacuba**.

Sarunas noslēgumā **pasākuma moderatore Kristīne Virsnīte** atgādināja, ka no bērnības prātā palikušās lauku gudrības ar lietusūdeņu vākšanu ir vēl aktuālākas mūsdienās, un sasmelt izlieto ūdeni tomēr ir mūsu spēkos!

PAR “WATERMAN” PROJEKTU

Kurzemes plānošanas reģions piedalās projektā “WaterMan” (*Promoting water reuse in the Baltic Sea Region through capacity building at local level*), ko īsteno Interreg Baltijas Jūras reģiona programmā. Projekta mērķis ir veicināt ūdens atkārtotu izmantošanu Baltijas jūras reģionā, tādējādi papildinot ūdens apsaimniekošanu ar jaunu elementu, kas var padarīt ūdensapgādi noturīgāku pret klimata pārmaiņām. “WaterMan” projekts nodrošina ar zināšanām un rīkiem, lai izstrādātu stratēģisku pieeju un īstenotu konkrētus pasākumus, lai ieviestu ūdens atkārtotu izmantošanu praksē.

Informatīvā kampaņa veidota Kurzemes plānošanas reģiona īstenotā projekta “WaterMan – Ūdens atkārtotas izmantošanas veicināšana Baltijas jūras reģionā, stiprinot vietējo līmeni” ietvaros. Projekts līdzfinansēts no Eiropas Savienības (Eiropas Reģionālās attīstības fonda) un tiek īstenots Interreg Baltijas jūras reģiona programmā 2021.–2027. gadam.

Vairāk par projektu: www.interreg-baltic.eu/project/waterman/

PAR KURZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONU

Kurzemes plānošanas reģions ir viens no pieciem plānošanas reģioniem Latvijā. Tas izveidots 2006. gada jūnijā ar mērķi veicināt reģiona ilgtspējīgu attīstību, nodrošinot attīstības plānošanu, pašvaldību un valsts pārvaldes institūciju sadarbības koordinēšanu. Reģiona lēmēj institūcija ir Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padome, bet izpildinstitūcija – Administrācija.

Kurzemes plānošanas reģionu veido astoņas pašvaldības – divas valstspilsētas, Liepāja un Ventspils, un seši novadi: Dienvidkurzemes, Kuldīgas, Saldus, Talsu, Tukuma un Ventspils novads.

Vairāk par Kurzemes plānošanas reģionu, tā funkcijām un īstenotajiem projektiem var uzzināt:
www.kurzemesregions.lv

Informāciju sagatavoja:

Amanda Zelmene
Olsen+Partners
Telefona Nr.: +371 29387463
E-pasts: amanda.zelmene@olsen.lv